

Ytelsesavtale 2025

Vedlegg til avtale mellom

Regionsenteret for døvblinde – UNN HF

og

Helse Nord RHF

Tjenestens innhold, formål og avgrensning

Nasjonal kompetansetjeneste for døvblinde (NKDB) er etablert for å drive kompetanseoppbygging og kompetansespredning knyttet til kartlegging/utredning og støttetiltak til personer med medfødt eller tidlig ervervet døvblindhet.

NKDB skal bidra til økt synliggjøring, brukermedvirkning og enklere tilgjengelighet til tjenestene.

Overordnet resultatmål

- Personer med kombinert syns- og hørselsnedsettelse / døvblindhet har likeverdige muligheter for gode livs-, lærings- og utviklingsvilkår.
- Det øvrige hjelpeapparat er i stand til å yte gode, tilrettelagte tjenester for personer med kombinert syns- og hørselsnedsettelse / døvblindhet.
- Tjenestetilbudet til personer med kombinert syns- og hørselsnedsettelse / døvblindhet har høy kvalitet og det er god total ressursutnyttelse.

Målgruppe:

Tjenesten retter seg mot helsepersonell, helsetjenesten, hjelpeapparat, brukere, pårørende og befolkningen generelt, og har som mål å sikre god kvalitet på helsetjenester til personer med døvblindhet.

Oppgaver

1. Bygge opp og formidle kompetanse

Enhetene i NKDB har til sammen bred kompetanse på kombinert syns- og hørselsnedsettelse / døvblindhet.

I henhold til kompetansespredningsplanen er formålet å formidle kompetanse om døvblindhet til pårørende, familie, nære nettverk, fagmiljøer, myndigheter og offentligheten for øvrig. Tjenesten skal bidra til å styrke kompetansen i spesialisthelsetjenesten og hos lokale tjenesteytere, slik at brukere får tilbud som medfører gode livs-, lærings- og utviklingsvilkår. Systemrettet kompetansespredning vil bli omtalt her, individrettet kompetansespredning vil bli omtalt i punkt 5. Systemrettet kompetansespredning er ikke knyttet opp mot brukere som er i direkte kontakt med tjenesten.

1.1 Bygge opp kompetanse

Resultatmål:

- Bygge opp kompetanse for å møte dagens og framtidige utfordringer.
- Planlegge målrettede tiltak for kompetanseutvikling basert på resultatene fra prosjektet som beskriver kunnskapsoversikten på døvblindfeltet.

Tiltak i NKDB:

- planlegge og gjennomføre målrettede kompetansetiltak for å sikre at ansatte har oppdatert forsknings- og erfaringsbasert kunnskap om døvblindhet
- følge opp kompetanseplanen som sikrer NKDBs helhetlige kompetansebehov på kort og lang sikt
- samarbeide med aktuelle kompetansesentre i Nasjonal kompetansetjeneste for sjeldne diagnoser, andre relevante kompetansesentre og nasjonale tjenester i spesialisthelsetjenesten
- delta i nasjonale/nordiske/internasjonale nettverk/arbeidsgrupper
- utvikle nye kurs
- legge til rette for brukermedvirkning og sørge for systematisk samarbeid med brukerorganisasjonene
- arrangere interne fagdager/fagmøter ved enhetene
- alle enheter deltar og bidrar inn i arbeidsgruppen: «Erfaringsbasert utviklingsarbeid – mer kunnskapsbasert praksis»

Tiltak fra RSDB som del av NKDB:

- en rådgiver tar master synspedagogikk, planlagt ferdig 2026
- en rådgiver tar master i kommunikasjon og døvblindhet Groningen, ferdig høst 2025
- psykolog i spesialisering, habiliteringspsykologi, planlagt ferdig 2028
- en rådgiver er medlem i det nordiske nettverket for Usher syndrom (Nordens Välfärdscenter, NVC)
- seksjonsleder, en rådgiver og psykologspesialist er medlemmer av kognisjonsnettverket (NVC)
- en rådgiver er medlem i nordisk nettverk for taktilt språk (NVC)
- en rådgiver og seksjonsleder er i planleggingsgruppen for alumni group for masterstudenter i Groningen
- arrangere interne og delta på eksterne kurs for å øke rådgivernes tegnspråkkompetanse
- en rådgiver deltar på tegnspråkopplæring gjennom Signo-modellen
- seksjonsleder er medlem i NVC arbeidsgruppe om CRPD (Convention on the Rights of Persons with Disabilities) og døvblindhet
- to rådgivere er med i arbeidsgruppe som viderefører arbeid ut fra kunnskapsgrunnlaget
- psykolog og psykologspesialist er med i Nordic Network for Psychologists working on Deafblindness
- en rådgiver er medlem i nordisk arbeidsgruppe som jobber med opplæring av identifikasjonsmaterialet

1.2 Formidle kompetanse (systemrettet)

Resultatmål:

- Økt kompetanse om konsekvenser av døvblindhet og behov for tilrettelegging for brukere av tjenesten.

Tiltak i NKDB:

- implementere kompetansespredningsplanen ¹
- utarbeide, videreutvikle og dele informasjon og kunnskap om tjenestene via hjemmesider og andre digitale medium
- planlegge og gjennomføre kurs, samlinger og konferanser for fagpersoner
- formidle kompetanse til primær- og spesialisthelsetjenesten, nettverk, andre tjenesteytere, brukere og pårørende
- undervise for Nordens Välfärdscenter (NVC)
- publisere fagartikler, nyheter, reportasjer m.m.
- bidra på brukerorganisasjonenes møter ved forespørsel

Tiltak fra RSDB som del av NKDB:

- planlegge og gjennomføre kurs til kommunale tjenesteytere, habiliteringstjeneste og avdelinger i spesialisthelsetjenesten ved forespørsel. RSDB foreleser og er med i planlegging
- planlegge og gjennomføre kurs på systemnivå for kommunale instanser når det kommer til konsekvenser av kombinert syn- og hørselstap hos eldre ut fra tilmeldt behov. RSDB foreleser og er med i planlegging
- starte planlegging av systemkurs om eldre med kombinerte sansetap sammen med lærings- og mestringssenteret på Nordlandssykehuset og Helgelandssykehuset. RSDB foreleser og er med i planlegging.
- bidra med fagkompetanse på kurs i samarbeid med de andre regionsentrene etter behov
- opprettholde samarbeidet med ressurskontoret for tolk/ledsaging i NAV
- videre samarbeid med Nationellt kunskapscenter för döblindfrågor (NKADB) og Kentalis (NL) om erfaringer med Mohr-Tranebjærg syndrom
- Stickler syndrom – jobbe for at samarbeidet mellom TRS kompetansesenter, Statped og RSDB som startet i 2021 tas opp igjen
- skrive artikler om eldre med kombinert sansetap og publisere på ulike nettsteder (for eksempel Dagens Medisin, Kunnskapsbanken, Din Hørsel, Aldring- og helse)

2. Overvåke og formidle behandlingsresultater

Enhetene i NKDB samarbeider med Nasjonalt tverrfaglig team for diagnostisering og identifisering av døvblindhet (NTT). Brukerregistrene ved enhetene er dokumentasjonssystemer for å overvåke og formidle behandlingsresultater.

¹ Ledermøte vil gjennom sin handlingsplan definere hvilke utvalg av kompetansespredningsplanen som skal realiseres i 2025.

Resultatmål:

- Økt antall personer som utredes og vurderes i forhold til alvorlig grad av kombinert syns- og hørselsnedsettelse / døvblindhet i områder der det ut fra statistiske estimater kan være underrepresentasjon av tilmeldinger².
- Sikre tidlig diagnostisering og identifisering av døvblindhet.

Tiltak i NKDB:

- regionsentrene utreder nye brukere for identifisering av døvblindhet
- samarbeide med habiliteringstjenester, øye- og ØNH-avdelingene ved sykehus for å bidra til økt tilmelding for utredning av kombinert syns- og hørselsnedsettelse / døvblindhet
- arbeide for at utredningsperioden fram mot behandling i NTT reduseres

3. Delta i forskning og etablering av forskningsnettverk

NKDB har bred brukerkontakt og god kjennskap til brukergruppen. Forskning og fagutvikling tar utgangspunkt i dette og har derfor et sterkt klinisk fokus. Forskingen som enhetene utfører skjer gjennom tilknytning til eksterne forskningsmiljøer.

Kunnskapen fra forskning og innovasjon i NKDB skal være en integrert del av virksomheten og reflekteres i tjenestene til brukerne.

Resultatmål:

- Forskingen og innovasjon skal føre til økt kunnskap og kompetanse, videreutvikling av tjenester og utvikling av nye tjenester.

Tiltak i NKDB:

- videreutvikle nasjonalt forskningsnettverk i NKDB
- samarbeide med relevante forskningsmiljøer, blant annet i forbindelse med søknader til forskningsprosjekter
- revidere forskningsstrategien
- videreutvikle samarbeidet med fagmiljøer ved universitetssykehus og andre fagmiljøer som er relevante for oppdraget

Tiltak fra RSDB som del av NKDB:

- en rådgiver medlem av forskningsnettverket til NKDB
- en rådgiver og psykologspesialist sitter i referansegruppen til Tactile Working Memory Scale (TWMS) forskningen i Groningen
- psykologspesialist veileder masterstudenter ved Universitetet i Groningen (RUG), master i kommunikasjon og døvblindhet
- psykologspesialist bidrar inn i bokprosjektet «Nevropsykologisk arbeid med barn og unge», publiseres 2025

² NKDB har henvisningsfritak, og hvem som helst kan ta kontakt og melde behov. Behov meldt kalles tilmeldinger.

- rådgiver, psykologspesialist og ekstern bidragsyter bidrar med et bokkapittel i Oxford Handbook on Deafblindness: Considering Tactile Cognition: Assessment of learning strategies through working memory, publiseres 2025
- seksjonsleder er medlem i det nordiske forskningsnettverket (Nordens Velfærdscenter, NVC)
- fortsette med kartlegging av tilgang til tegnspråk og tegnspråkopplæring i vår region: kartlegge behov og mangler, forprosjekt
- «Thinking in dialog» – Referansegruppe for student ved Universitetet i Groningen – rådgiver og psykologspesialist
- Pediatric Brain based Auditory and Visual Impairment checklist: P-BAVI. Samarbeidsprosjekt med Universitet i Glasgow, Skottland, Universitetet i Ottawa, Canada og Kentalis, Nederland om utvikling av en sjekklister for hjernerelaterte syns- og hørselsvansker
- Implementing the Tactile Working Memory Scale (TWMS) for Perkins Deafblind Program. Samarbeidsprosjekt mellom Regionsenteret for døvblinde, UNN (psykologspesialist og seksjonsleder) og Perkins Deafblind Program, USA, om implementering av TWMS

4. Bidra i relevant undervisning

NKDB sin kompetansespredningsplan gir en oversikt over relevante fagutdanninger hvor vi tilbyr undervisning.

Resultatmål:

- Økt kompetanse om kombinert syns- og hørselsnedsettelse / døvblindhet i ulike fagutdanninger.

Tiltak i NKDB:

- gjennomføre undervisning/forelesning på fagutdanninger ved ulike høyskoler og universiteter
- tilby hospitering/praksisplasser for studenter

Tiltak fra RSDB som del av NKDB:

- studenter i praksis ut fra meldt behov (psykologi, spesialpedagogikk, vernepleie)
- undervisning ved vernepleierutdanningen ved UiT Norges arktiske universitet, undervisning på campus Tromsø, Alta og Harstad
- undervisning ved sykepleierutdanningen ved UiT Norges arktiske universitet, undervisning på campus Tromsø
- undervisning bachelor spesialpedagogikk ved UiT Norges arktiske universitet, undervisning på campus Tromsø
- undervisning på ergoterapistudiet ved UiT Norges arktiske universitet
- bidra inn i undervisning der vi blir forespurt
- psykologspesialist underviser ved Universitetet i Groningen (RUG) – masterstudie i kommunikasjon og døvblindhet

5. Sørge for veiledning, kunnskaps- og kompetansespredning til helsetjenesten, andre tjenesteytere og brukere

Individrettet kompetansespredning er knyttet opp mot brukere som er i kontakt med tjenesten.

5.1 Veiledning (individrettet)

Veiledning og rådgiving gis til brukere, deres familie, lokale tjenesteytere, spesialisthelsetjeneste og andre fagmiljøer. Veiledningsformen varierer ut fra brukers og lokale tjenesteyteres behov og foregår i et livsløpsperspektiv. Veiledningen kan være fysisk og/eller digital.

Resultatmål:

- Styrket kompetanse hos kommunal helse- og omsorgstjeneste og andre deler av spesialisthelsetjenesten, slik at brukere får tilbud som medfører gode livs-, lærings- og utviklingsvilkår.
- Brukere kontaktes årlig om ikke annet er avtalt med den enkelte bruker.

Tiltak i NKDB:

- gi veiledning til brukere, pårørende og lokale tjenesteytere, spesialisthelsetjeneste samt andre fagmiljøer
- bistå i utarbeidelse av IP3 og deltakelse i ansvarsgruppemøter ved behov
- arrangere brukersamlinger/møteplasser

Tiltak fra RSDB som del av NKDB:

- arrangere og videreutvikle Møteplassen for brukere med ervervet døvblindhet
- oppstart samtalegrupper for brukere med ervervet døvblindhet
- innarbeide nye oppfølgingsplaner i individsaker

5.2 Kunnskaps- og kompetansespredning (individrettet)

Formidling av kompetanse skjer ved kursvirksomhet og opplæring til brukeren selv eller til brukerens nettverk. I enkelte tilfeller samarbeider vi med andre instanser.

Fokus og tema er relatert til brukerens individuelle behov og forhold knyttet til konsekvenser av brukerens syns- og hørselsnedsettelse, tilrettelegging med tanke på kompenserende tiltak og optimalisering av fysiske og sosiale utviklings- og mestringsbetingelser.

³ Individuell plan

Resultatmål:

- Øke kompetansen hos lokale tjenesteytere, slik at personer med syns- og hørselsnedsettelse / døvblindhet får tilbud som medfører gode livs-, lærings- og utviklingsvilkår.
- God samhandling og dialog med brukere, deres nettverk, spesialisthelsetjeneste og lokale tjenesteytere.

Tiltak i NKDB:

- arrangere kurs/fagdager for familier, nettverk og fagmiljøer relatert til brukerens individuelle behov og forhold knyttet til konsekvenser av brukerens syns- og hørselsnedsettelse
- gi kompetanse om døvblindhet til bruker, pårørende, familie, nære nettverk og fagmiljøer.

6. Iverksette tiltak for å sikre likeverdig tilgang til nasjonale kompetansetjenester

Tjenesten er et lavterskeltilbud, som ikke krever henvisning. Systematisk informasjonsarbeid og gode utredningsrutiner er viktig for å sikre likeverdig tilgang til tjenester.

Utredningsrutiner i forbindelse med identifisering av døvblindhet gjøres i samarbeid med NTT.

Resultatmål:

- Økt kunnskap til allmennheten om kombinert syns- og hørselsnedsettelse / døvblindhet.
- Økt kjennskap i allmennheten om Nasjonal kompetansetjeneste for døvblinde.

Tiltak i NKDB:

- gjennomføre tiltak for informasjonsspredning i henhold til NKDBs informasjonsstrategi
- alle enheter deltar og bidrar inn i NKDBs informasjonsarbeidsgruppe
- utvikle felles forståelsesplattform for brukerrettete tjenester
- utvikle en helhetlig forståelse for brukergruppas behov i et livsløpsperspektiv uavhengig av tjenester
- bidra til revidering av faglig innhold på dovblindhet.no

Tiltak fra RSDB som del av NKDB:

- revidere egen beskrivelse på www.unn.no
- drifte egen Facebook-side
- starte utforming av informasjonsmateriell til helsestasjoner og leger i regionen

7. Bidra til implementering av nasjonale retningslinjer og kunnskapsbasert praksis

Resultatmål:

- Kvalitetssikre utredning av kombinert syns- og hørselsnedsettelse / døvblindhet i samarbeid med Nasjonalt tverrfaglig team for identifisering av døvblindhet, NTT.
- Tjenestetilbudet i NKDB skal være kunnskapsbasert.

Tiltak i NKDB:

- videreutvikle samarbeid med NTT, i forbindelse med identifisering av døvblindhet
- delta i NTT
- samarbeide med NTT om revidering av kriterier og rutiner for identifisering av personer med kombinert syns- og hørselsnedsettelse / døvblindhet
- klargjøre hva kunnskapsbasert praksis innebærer innenfor de ulike tjenesteområdene
- kartlegge behov for utvikling av tjenester i henhold til kunnskapsbasert praksis
- følge opp resultatene etter rapporten «Kunnskapsgrunnlaget på døvblindfeltet». Målsetningen med arbeidet er kunnskapsbasert praksis.
- utvikling av felles grunnutdanning

Tiltak fra RSDB som del av NKDB:

- tilstrebe gode, faglige utredningsrapporter ved å ha fokus på funksjonell kartlegging av syn, hørsel og kroppslig-taktil sans
- psykologspesialist medlem av NTT
- bidra til å utvikle den kunnskapsbaserte praksisen i henhold til funnene fra prosjektet om kunnskapsgrunnlaget på døvblindfeltet
- bidra med ressurser i utviklingen av grunnutdanning

Bodø: 26.11.24

Helse Nord RHF

Marit Lind

Marit Lind
administrerende direktør

Tromsø: 25.11.24

Universitetssykehuset i Nord-Norge HF

David Johansen

David Johansen
administrerende direktør

Vedlegg: Bemanningsplan

Bemanningsplan Regionsenteret for døvblinde

Stillingsbetegnelse	Årsverk 2024	Årsverk 2025	Antall personer
Ledelse	1	1	1
Administrasjon (sekretær, økonomi/personal, administrasjonskonsulent)	0,5	0,5	1
Psykologer	1	1	1
Psykologer med spesialisering	0,2	0,2	1
Rådgivere/seniorrådgivere	6,5*	6,5*	7
Forskningsleder og forskere			
IKT			
Drift (vaktmester, kokk, kjøkkenassistent m.m.)	0,2	0,2	1
Miljøarbeider(e)			
Audiograf(er)			
Legespesialist			
Optiker(e)			
Sum bemanning NKDB	9,4	9,4	12

*En 50 prosent rådgiverstilling er midlertidig stilling fra 01.10.24 til 30.09.25.